

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu : **S.**, so sídlom v L., zastúpený JUDr. J. Č., advokátkou v L., proti žalovanej : **MUDr. E. Š.**, bývajúca v L., zastúpená Mgr. I. F., PhD., advokátom v L., o **zaplatenie 3 198,25 € s príslušenstvom (96 350,60 Sk)**, vedenej na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 10 C 152/2002, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 4. novembra 2008, sp. zn. 8 Co 237/2008, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Žiline z 4. novembra 2008, sp. zn. 8 Co 237/2008 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom z 16. mája 2006, č.k. 10 C 152/2002-140 vyhovel žalobe, ktorou sa žalobca domáhal zaplataenia 96 350,60 Sk spolu so 17,6 % úrokom z omeškania zo sumy 96 350,60 Sk od 30. júna 2001 do zaplataenia a náhrady trov konania titulom do faktúrovania ceny za dielo s poukazom na cenu určenú odhadom.

Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Žiline uznesením z 30. októbra 2007, sp. zn. 8 Co 445/2006 zrušil prvostupňové rozhodnutie a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie s tým, že okresný súd jednoznačne uvedie, aké bolo prekročenie ceny zo strany žalobcu, pri percentuálnom údaji uvedie postup, akým k tomuto údaju dospel a či takéto prekročenie ceny diela je podstatným prekročením ceny alebo nie. Navyiac určenie ceny diela konečnou faktúrou vyhodnotí aj s poukazom na čl. X. bod X. zmluvy, uzatvorenej medzi účastníkmi.

Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom z 21. mája 2008, č.k. 10 C 152/2002-246 žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 96 350,60 Sk so 17,6 % úrokom z omeškania zo sumy 96 350,60 Sk od 30. júna 2001 do zaplatenia a náhradu trov konania v sume 49 551,-- Sk na adresu advokátky JUDr. J. Č., do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca a žalovaná uzavreli dňa 4. septembra 1998 zmluvu o výstavbe bytu č. 3/26/98, na základe ktorej žalobca zabezpečil pre žalovanú výstavbu bytu v polyfunkčnom bytovom dome s 26 bytovými jednotkami v L.. Podľa čl. X. ods. X. zmluvy o výstavbe bytu, celkové finančné vyrovnanie sa malo uskutočniť faktúrou vystavenou po ukončení diela po odpočítaní všetkých zálohových platieb a faktúr zo Š.. Žalobca vyhotovil takúto faktúru dňa 26. marca 2001 č. X. na sumu 96 350,60 Sk. Táto predstavovala rozdiel medzi skutočnými nákladmi výstavby bytu a zaplatenými zálohovými platbami zo strany žalovanej. Súd považoval dohodnutú cenu za cenu určenú odhadom. Spornou časťou vyúčtovania boli tzv. indexy, v konečnej faktúre uvedené v čiastke 182 835,50 Sk, z ktorých síce časť na základe zálohových faktúr žalovaná uhradila. K dohode o uznaní záväzku a spôsobe jeho splácania zo dňa 13. marca 2001, v ktorej svojim podpisom žalovaná uznala dlh voči žalobcovi v sume 96 352,-- Sk a zaviazala sa uhradiť ho do 30. júna 2001 súd uviedol, že nebolo v konaní preukázané, že by tento úkon žalovaná uzavrela neslobodne, neurčito a nevážne. Táto dohoda o uznaní dlhu zvyhodňuje postavenie žalobcu ako veriteľa, zabezpečuje uznaný záväzok. Súd mal za to, že žalovaná suma predstavuje konečné vyúčtovanie ceny diela po jeho odovzdaní a žalobca písomne upozorňoval na zvýšenie ceny diela (zálohovými faktúrami) hoci medzi účastníkmi jednoznačne nedošlo k dohode o zvýšení ceny diela. Nedošlo ani k podstatnému prekročeniu a žalobca má právo na zaplatenie rozdielu v cene.

Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Žiline rozsudkom z 4. novembra 2008, sp. zn. 8 Co 237/2008 zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalobu zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania v sume 90 763,-- Sk k rukám advokáta Mgr. I. F., PhD. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že podľa čl. X. bod X. zmluvy medzi účastníkmi bola cena dohodnutá na 1 269 020,-- Sk a v ďalších ustanoveniach zmluvy sa dohodli, že obstarávateľ stavby má právo zmeniť dohodnutú cenu diela, pokiaľ nastanú konkrétne skutočnosti ovplyvňujúce cenu diela. Podľa čl. X. ods. X. dohodnutá výška ceny za dielo je ovplyvnená priemerným nárastom cien stavebných prác, materiálov a výrobkov spotrebovaných v SR, vydávaným Štatistickým úradom SR za rok 1997 pre rok 1998. Účastníci sa dohodli, že zbytkový objem prác v roku 1999 alebo v ďalších rokoch bude

precenený indexmi ŠÚ k I. kvartálu roku 1998 v nových dohodnutých cenách. Faktúrou zo dňa 26. marca 2001 č. X., splatnou 3. apríla 2001 žalobca vyúčtoval žalovanej 96 350,60 Sk. Podľa čl. X. bod X. čistá cena bytu č. X. vrátane podielu nákladov na projekt stavby a inžiniersku činnosť vrátane DPH je 1 195 620,-- Sk. Podľa čl. IV bod 1 cena za byt vrátane spoločných priestorov a cena pomernej časti pozemku predstavovala 1 269 200,-- Sk. V cene podľa bodu X. sú zahrnuté všetky náklady spojené so zhotovením diela podľa čl. X. zmluvy. Podľa čl. X. bod X. doplnky tejto zmluvy môžu byť urobené len po dohode strán formou písomného dodatku k zmluve. Odvolací súd mal za to, že cena medzi účastníkmi bola dohodnutá na základe rozpočtu. Žalobca mohol požadovať zvýšenú cenu oproti cene určenej podľa rozpočtu iba za splnenia zákonom stanovených podmienok, ktoré však nesplnil.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca a žiadal, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Má za to, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, keď nebol dodržaný procesný postup v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. Podľa názoru žalobcu odvolací súd nesprávne právne posúdil záväzkový vzťah medzi žalobcom a žalovanou ako zmluvu o dielo uzavretú vo vzťahu k cene bytu. Z obsahu čl. X. zmluvy o výstavbe bytu vyplýva, že cena bytu nebude konečná. Ďalej sa v čl. X. ods. X. zmluvy výslovne uvádza, že cena plnenia nad rámec dohodnutého predmetu zmluvy (nadštandardy) nie je zahrnutá v cene podľa čl. X. ods. X. zmluvy. Zmluvne dohodnuté právo žalovanej rozšíriť predmet zmluvy na základe vlastnej požiadavky v každom prípade ovplyvňuje celkovú cenu bytu žalovanej. V dôsledku uvedenej dohody medzi zmluvnými stranami cena bytu uvedená v čl. X. ods. X. nemohla byť dohodnutá ako cena pevná, ale ani podľa rozpočtu. Ďalej sa účastníci dohodli o práve obstarávateľa (žalobcu) zmeniť cenu bytu, ak nastanú skutočnosti taxatívne v zmluve vymenované, čo jednoznačne vylučovalo dohodu účastníkov o cene predmetu zmluvy ako pevnej ceny. Súčasne uviedol, že odvolací súd Dohodu o uznaní dlhu a spôsobe splácania záväzku z 13. marca 2001 nevyhodnotil inak ako súd prvého stupňa. **Súd prvého stupňa posúdil Dohodu o uznaní dlhu ako platný právny úkon. Dovolateľ rovnako zastáva názor, že ide o platný právny úkon, žalovaná nepreukázala absenciu neslobodnej vôle (§ 37 Občianskeho zákonníka).** Poukázal na to, že na platnosť Dohody o uznaní záväzku sa nevyžaduje kauza. Podľa názoru žalobcu, ak by sa odvolací súd dôsledne zaoberal dôkazmi vykonanými súdom prvého stupňa, nebol by bez týchto špecifických skutočností a dôkazov vykonaných v tomto konaní automaticky prevzal právnu argumentáciu iného súdu, hoci vyššieho stupňa, týkajúcu sa inej, hoci skutkovo súvisiacej

veci a na tom základe zmenil právny záver vyslovený vo svojom prvšom rozhodnutí ako aj prvostupňové rozhodnutie. Zo žiadneho dojednania zmluvy o výstavbe bytu v dome, ani z tvrdenia účastníkov nevyplýva prejav vôle určiť cenu obstaraného bytu v zmluve podľa rozpočtu. Je nepochybné, že úlohou zákonného ustanovenia § 635 OZ je ochrana objednávateľa pred svojvoľným zvyšovaním ceny diela zo strany zhotoviteľa. Toto ustanovenie však nemožno podľa názoru žalobcu aplikovať neobmedzene, teda aj v prípade, ak k zvýšeniu ceny dôjde na základe vlastnej požiadavky objednávateľa rozšírením predmetu zmluvy (nadštandardy). Súd mal vec posúdiť podľa právnych predpisov platných v dobe uzavretia zmluvy (1998) a v dobe odovzdania predmetu zmluvy (2001), teda nie s prihliadnutím na úpravu spotrebiteľských zmlúv. Rozhodnutie odvolacieho súdu pokladá za nezákonné.

Žalovaná sa k dovolaniu žalobcu nevyjadрила.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti

účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom, či súdom nesprávne obsadeným). Pokiaľ ide o procesné vady podľa § 237 písm. a/, b/, c/, d/, e/, g/ O.s.p., ktoré dovolateľ v dovolaní nenamietal, tieto v dovolacom konaní nevyšli najavo.

Pokiaľ ide o procesnú vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p., namietanú v dovolaní, dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní pred odvolacím súdom skutočne došlo k odňatiu možnosti účastníkov konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré účastníkom občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím.

Za odňatie možnosti konať pred súdom považoval žalobca nesprávny procesný postup súdu, resp. postup v rozpore s § 213 ods. 2 O.s.p.

Podľa § 213 ods. 2 O.s.p. v znení účinnom od 15. októbra 2008, ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

Podľa názoru dovolacieho súdu odvolací súd dodržal procesný postup podľa § 213 ods. 2 O.s.p. Námietky, že môže ísť o cenu určenú podľa rozpočtu boli obsiahnuté v odvolaní žalovanej (č.l. 259), žalobca sa k tomuto odvolaniu písomne vyjadril podaním zo dňa 24. júla 2008, 28. októbra 2008. Pojednávania 4. novembra 2008 pred odvolacím súdom sa zúčastnila právna zástupkyňa žalobcu, kde bola podaná správa o priebehu konania, súd oboznámil obsah spisu a to najmä návrh na začatie konania, uznesenie krajského súdu (č.l. 221-226), rozsudok okresného súdu (č.l. 246-257), odvolanie žalovanej (č.l. 259-261), vyjadrenie žalobcu (č.l. 269-272) a jeho doplnenie (č.l. 279-280). Na pojednávaní zástupkyňa žalovanej dala

do pozornosti rozsudok Najvyššieho súdu SR. Ako tiež vyplýva zo zápisnice z tohto pojednávania predsedníčka senátu prečítala rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 28. januára 2008, sp. zn. 1 Cdo 235/2006 (č.l. 262-265). Na to zástupkyňa žalobcu uviedla, že názor vyslovený v rozsudku (t.j., že ide o cenu podľa rozpočtu) nie je možné v tejto veci použiť.

Z uvedeného vyplýva, že žalobca mal možnosť vyjadriť sa k príslušným ustanoveniam zákona týkajúcich sa ceny podľa rozpočtu, k odňatiu možnosti konať pred súdom nedošlo.

Odvolací súd tým, že zmenil prvostupňové rozhodnutie, **neznemožnil účastníkovi realizáciu žiadneho jeho procesného práva** priznaného mu procesnými predpismi a neporušil jeho právo na spravodlivý súdny proces a súdnu ochranu zabezpečenú okrem Ústavy Slovenskej republiky (čl. 46 ods. 1), Listinou základných práv a slobôd (čl. 36 ods. 1) a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 6 ods. 1), ako aj jednotlivými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

Dovolací súd ďalej skúmal, či v konaní nedošlo k tzv. inej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. O takú vadu ide tiež v prípade nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu (viď R 111/1998). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu došlo v danom konaní k procesnej nesprávosti vykazujúcej znaky tejto vady. Aj odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu musí mať náležitosti uvedené v § 157 ods. 3 O.s.p. (§ 211 O.s.p.). Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vypoariadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia.

O nepreskúmateľný rozsudok ide vtedy, ak dôvody neobsahuje, alebo sú nezrozumiteľne podané. Odôvodnenie má byť prostriedkom kontroly správnosti rozhodnutia nielen pre súd, ktorý ho vydal, ale aj pre súd, ktorý ho bude preskúmať v dôsledku opravného prostriedku. Pre rozsudok odvolacieho súdu platí so zreteľom na § 211 O.s.p. primerane ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. Odôvodnenie rozsudku vykladá opodstatnenosť, zákonnosť a spravodlivosť záverečného úsudku súdu, vyjadreného vo výroku. Aj odvolací súd musí v odôvodnení rozsudku uviesť, **ktoré skutočnosti mal za preukázané** a z akých dôvodov z nich vyvodil závery koncentrované vo výroku. Odôvodnenie musí byť úplné

v zmysle, že sa vyporiada so všetkými otázkami riešenými v odvolacom konaní a musí byť v súlade s výrokom.

Dovolací súd je toho názoru, že odvolací súd nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie, ktorým zmenil prvostupňové rozhodnutie tak, že žalobu zamietol.

V predmetnom konaní súd prvého stupňa žalobe vyhovel a zaujal stanovisko, že sa jedná o cenu stanovenú odhadom. K dohode o uznaní záväzku a spôsobe jeho splácania zo dňa 13. marca 2001, v ktorej svojím podpisom žalovaná uznala dlh voči žalobcovi v sume 96 352,-- Sk a zaviazala sa uhradiť ho do 30. júna 2001 súd uviedol, že nebolo v konaní preukázané, že by tento úkon bola žalovaná uzavrela neslobodne, neurčito a nevážne. Táto dohoda o uznaní dlhu zvyhodňuje postavenie žalobcu ako veriteľa, zabezpečuje uznaný záväzok.

Odvolací súd na rozdiel od prvostupňového súdu dospel k inému záveru o dôvodnosti uplatňovaného nároku na zaplatenie sumy 96 350,60 Sk (cenu pokladal za cenu určenú podľa rozpočtu) bez toho, aby dostatočne vysvetlil, akými úvahami sa riadil pokiaľ ide o Dohodu o uznaní dlhu. Z uvedeného dôvodu je rozsudok odvolacieho súdu nepreskúmateľný.

Z dôvodov vyššie uvedených dovolací súd uzatvára, že v konaní pred odvolacím súdom došlo k procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.).

Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom na dôvod zrušenia rozhodnutia odvolacieho súdu nezaoberal sa dovolací súd ďalšími dôvodmi, z ktorých žalobca vyvodzoval opodstatnenosť jeho opravného prostriedku. Neriešil preto ani otázku opodstatnenosti dovolacej námietky, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. júna 2010

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová